

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De celebratione missæ. Cap. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

diam horam plus minusve ordinariè infumebat. Talis tamen est precatio ista, ut possit ad minus temporis spatium angustari, & ad vnam horam, & longiora noctis spatia affectibus & desideris crebrescentibus protrahi. Tu ex his quæ diximus, poteris aliquid sumere, quo te ad facrum faciendum disponas. Illud autem certo scias, si his omnibus assuescas, te cum magno fructu, & cum exigua difficultate, aut cum summa facilitate facrum esse facturum. Nam hæc prudenter disposita, parum temporis infumunt, & multas secum occupationes admittunt. Nos enim non religiosos solitarios, sed animarum salutem curantes instruimus, quos scimus his & similibus deuotionis studiis, nec à ministeriis, nec à literarum studiis impediri, sed mirum in modum ad vtraque iuari.

De celebratione Missæ.

CAPVT VII.

Sic paratus atque dispositus, conuenienti tempore pro Missa celebranda ad sacrarium accedes: Ibi genuflexus te breuiter preparabis, sanctam Trinitatem & singulas eius personas inuocando. Ille, de quo supra diximus, non ore, sed mente attenda, & deuota, quantum poterat (ut mihi quidam narrauit) hanc preparationem perficiebat: O beata Trinitas Deus meus & Dominus meus, huc sacrificium corporis & sanguinis Filij tui celebraturus venio. 1. Confessionem supremi dominij, quod habes in omnes creaturas, & subiectionis omnimoda, quam habemus ad te. 2. In commemoracionem acerbissimæ passionis & mortis Iesu Christi Filij tui & Domini mei, iuxta illud, quod ipse præcepit nobis, dicens: Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis. 3. In gratiarum actionem infinitarum diuitiarum sanctissimæ Humanitatis eiusdem Filij tui, & Redemptoris mei, ac singularium donorum, quibus affecisti beatam Virginem Mariam, omnes Angelos, & Sanctos, præcipue autem N. cuius hodie solennem memoriam facimus. 4. Item in actionem gratiarum omnium beneficiorum, quibus in hoc seculo magnificas omnes predestinatos, & me indignum seruum tuum afficis. 5. Hoc sacrificium tibi specialiter offero pro hac persona viuente, vel defuncta, aut pro hac, aut illa necessitate, aut negotio, pro quo celebrare teneor. 6. Itemque secundario offero pro remissione omnium meorum peccatorum, vel pro mortificatione mearum passionum, vel pro elongacione intellectu & affectu ab omnibus creaturis, vel pro adeptione virtutum, vel pro obtentione septem donorum Spiritus sancti tui, vel pro dono orationis, & thesauro perfectæ charitatis, vel pro consequenda gloria tua. Amen.

O Pater potentissime, ecce accedo ad celebrandum, ad laudem & gloriam tuam, ad gaudium omnium Angelorum, & Sanctorum, ad remissionem nostrorum peccatorum, ad refrigerium animarum Purgatorij, & ad bonum spirituale ac temporale totius Ecclesiæ. Supplex oro per omnipotentiam tuam, ad dignè celebrandum confirma me, o Fili Dei sapientissime, ecce venio ad celebrandum, ut tu, qui vera vita es, per gratiam viuifices me: tu qui lux es, illumines me: tu qui ignis es, accendas me: tu qui quies es, tranquilles me: tu qui puritas es, purifices me: tu qui læticia es, lætifices me. Supplex oro

A] per sapientiam tuam, ad dignè celebrandum illumina me. O Spiritus Patris & Filij sanctissime, ecce venio ad celebrandum, ut extrema gratia induas me, & septem donis tuis ornes animam meam. Supplex oro per immensam charitatem tuam, ad dignè celebrandum inflama me.

Sic, aut aliter denuò preparatus, & spiritu collectus, omnia illa deuotè quantum poteris, facies, quoad inspectionem Millialis, lotionem manuum, preparationem Hostiæ & Calicis, & applicationem factorum indumentorum, quæ mater Ecclesiæ facienda iuber. In acceptione vestimenti, cuiusque significationem aduerter, de qua multa passim apud Ecclesiasticos authores inuenies, & decenter ornatus, mente deuota, & omnino ab huius mundi rebus auulsa, ut vicem Christi summi & primi Sacerdotis gerens, ad altare reuerenter accedes.

In ipso Missæ decursu ita facta mysteria peragas, ut magnam exterius & interius reuerentiam obieris. Equum enim est, ut animæ corporisque Creator ab vtroque honore & reuerentiam accipiat. Equum etiam, ut si anima Dei visioe lætanda est, & corpus dotibus gloriosis ornandum istud, & illa Deo glorificatori eorum per reuerentiam se subdant: Quin & Christus, qui primus hoc sacrificium sui corporis & sanguinis obtulit, carne simul & mente passus est, & vtraque portione sui nostram salutem curauit, ut discas tu vtraque parte tui, corpore & animo, illi reuerentiam exhibere. Hæc duo sunt duo æta minuta, quæ oblationibus rerum externarum à superbis cordibus profectis præferuntur, & duo talenta quibus premia gloriæ corporis & animæ comparantur.

Reuerentiam exterioriorem custodies, si sacras ceremonias ab Ecclesiâ institutas pulchre attende, grauitate, & cum quadam dignitate perficias. Si cum caput inclinas, ita inclines, ut qui Dei beneuolentiam tibi concilias: si cum genua flectis, ita genua flectas, ut qui Deo te submittis: si cum Hostiam & Calicem benedicis, ita signa illa sacra facias, ut qui sacrificium Deo acceptissimum benedicis: si cum verba Missæ profers, ita distictè & clarè proferas, ut qui Deum ipsum alloqueris: si denique ita omnia ibi dicas, & facias, ut dignum est voce promi, & actione perfici, quæ Dei Spiritu sanctam Ecclesiam regente approbata sunt, & instituta. Ministri Regum & Principum suas habent vrbauitatis & comitatus leges, quas nefas est præterire: quidni Ecclesiâ Spiritu veritatis edocta illas ceremonias instituat, quibus erga Deum officiosi & vrbani sumus, & ei comiter & decenter seruimus: Si ergo magni momenti esse videtur erga magnates huius seculi vrbauitatem nos habere, & in nulla re quantumuis minima ad reuerentiam eorum spectante deficere: quanti momenti erit, summum Deum signis reuerentiæ ab ipsomet per Ecclesiam institutis absque vllis defectibus honorare? Quid grauius, quam ipsi Deo per genuflexiones se submittere, & ei per hoc signum lætitiæ cultum exhibere? Quid sublimius, quam Hostiam & Calicem, in quibus Deus ipse lætetur, crucis signo benedicere? Quid excellentius, quam Deo, nomine totius Ecclesiæ, vota & orationes offerre? Quid mirabilius, quam hostiam, cui præsens adest filius Dei, manibus tangere, & frangere, & huc atque illuc mouere: Hæc qui testinanter, & distictè, & inconsideratè facit, magnum iudicium præbet, quod lumen fidei nubibus inconsiderationis & distractionis obiectum deferret. De Esther ad regem Assuerum ingrediæ ait scriptura: Regina corruit, & in pallorem colore mutato, lassum superancillulam reclinauit caput. Et tu eoriam Deo

E] superancillulam reclinauit caput. Et tu eoriam Deo

Esph.
15.10.

Esph. 14.
3.

Marth.
3. 14.

tuo, coram rege omnium regum, & Domino dominantium, reuerentissimè genuflexione non corrueris, & tantam maiestatem non metues? Cum quanta attentione & contitione cordis hæc eadem regina pro temporali salute Iudæorum exorabat, quando dicebat: Domine mi, qui rex noster es solus, adiuua me solitarium, & cuius præter te non est auxiliator alius.] Cum quanta debes tu Dominum deprecari, qui non tantum omnium fidelium temporalem salutem, sed etiam spirituales, exposcis: Baptista Iohannes non tangebatur corpus Domini, sed capiti eius aquam infundebat, & tamen stupens, & tremens clamabat: Ego à te debeo baptizari: & tu venis ad me? Quanto tremore & stupore deberes tu hostiam ipsam Christum continentem tangere, & tuis manibus contingere? Depone igitur puerilem ruborem, turpè inque verecundiam, & tam reuerenter & quierè in altari te habe, ac si solus, & sine testibus te expectantibus esses, & ac si rem summi momenti, sicut te vera facis, efficeres. Nec mihi cura est admonere te ne in sacro faciendo sis morosus, & populo astanti molestus. In ea enim ætate vigimus, in qua plus nimio istud præceptum obseruamus, & ne populo tædio sumus, cum scandalo, & iactura spirituali ipsius populi, festinanter & indeuotè sacris mysteria diuina peragimus. At si cupis mensuram in opere tantæ maiestatis tenere debitam, in faciendo sacro semihoram expleas, & permittitur tibi ut tantillum excedas. Hoc enim tempus, nec sacrum audientes admodum occupat, & sufficiens est ut sancta mysteria ritè ac deuotè, pro vt ab Ecclesia institutum est, celebrentur.

Ad reuerentiam interiorem pertinet quòd cum celebras, de te ipso humiliter sentias, & sicut vilissimum & ignorantissimum mancipium, ad summum regem & sapientissimum principem accedas. Accedis tu paruitas ad magnitudinem, tenebra ad lucem, imunditia ad sanctitatem, infirmitas ad potestatem, creatura ad Deum creatorem tuum. Quanto ergo timore, & trepore, quanta humilitate, & tui contemptu, quanta Domini æstimatione deberes accedere? Israelitis agnum Paschalem comedentibus præceptum erat: Et comedetis festinanter:] Hebraea autem habent: Et comedetis cum extasi & pauore.] Quia videlicet agnum immaculatum Iesum Christum, cuius ille typicus, figura fuit, trementes, & quasi præreuerentia stupentes sumus in caelesti hac mensa manducaturi. Pauet Moses, quòd Deus illi legem scriptam administrauerit, & cum eo verba miscuerit: Ecce, ait, ostendit nobis Dominus Deus noster maiestatem & magnitudinem suam, vocem eius audiimus de medio ignis, & probauimus hodie quòd loquente Deo cum homine, vixerit homo.] Nos autem non vocem eius audimus, sed ipsum Deum intra præcordia recipimus, quidni ad tale factum pauemus? Certè ostendit tibi Dominus, o Sacerdos, non tantum maiestatem suam, sed & bonitatem suam; non magnitudinem suam, sed affabilitatem, & erga te charitatem suam. Certè non audis tonitrua, nec vides fulgura, sed vsurpas vocem eius, cum eius personam referens, dicis: Hoc est corpus meum: Hic est sanguis meus:] & vides benignitatem eius, cum fidei oculis eum præsentem intueris: quomodo non extasi & stupore repleberis? Hanc verissimam cognitionem tui petit à te Ecclesia, cum iubet non tantum semel, non tantum bis, sed ter, illa verba, Domine non sum dignus,] & cætera, ante sacramenti sumptionem repetere. Ter enim indigni sumus, quia omnino & omni ex parte Dominum sumere indigni sumus. Indigni pro-

Exodi
12. 11.

Deut. 5.
24.

A sus, quoniam eum offendimus, eiusque mandata sanctissima preterimus. Indigni, quia oscitanter & negligenter illi seruiamus. Indigni, quia nunquam plenè & ex toto corde illum diligimus. Indigni, quoniam sumus terra, limus, steruus, & si quid est perius, & vilius; Ipse autem est Deus potentissimus, dominus prudentissimus, & redemptor omnium; sanctissimus. Postquam ergo, te ipsum diligentissimè præparaueris, & sollicitissimè disposueris, reputa te susceptione tantæ maiestatis indignum; dicque ad Dominum: Ergo ne putandum est, quòd verè Deus habitet super terram? Si enim cælum & cæli cælorum te capere non possunt, quanto magis dominus hæc, quam adificauit? De omni tua solitudine ad dignè celebrandum dilide, & de sola Domini te ad hoc munus vocantis gratia confide. Et sicut corpus Domino genuflexione, & capitis aut corporis inclinatione submittitur; ita mens eidem verissima humilitate & compunctione subdati.

B Ad hanc autem tum internam, tum externam reuerentiam mouere te possunt considerationes, quas supra conscripsimus, & alia, quas facile poteris inuenire. Accedis ad omnium Angelorum & hominum comunem patrem; & quis non reuerètur patri? Accedis ad vniuersorum dominum; & quis non reuerentia afficiat Dominum? Accedis ad patrem, & dominum, cuius honorem zelasti, cuius filios fratres tuos non semel, sed sapius verbo & exemplo percussisti: quomodo ante illum astate non metues? Hac meditatione Hugo Victorinus se ad timorem & reuerentiam excitabat. Accedo, inquit, ad Dominum, cuius percussi seruum; ad patrem accedo, cuius occidi filium. Percussi verbo, occidi exemplo, nec tamen pertimesco Dominum, nec reuerètur patrem.] Accedis ad illum, quem adorant dominationes, ante cuius conspectum tremunt potestates: [sub quo, vt ait Iob, curuantur, qui portant orbem;] & purissima Seraphim, vt ait Isaias, facies suas præ confusione velant, & tunc sine reuerentia & compunctione eum in sinu tuo, in receptaculo scilicet iniquitatum abscondes? Accedis ad illum, quem Centurio nec dum bene cognoscens, in domum suam excipere non est ausus. Et propterea dixit: Domine noli vexari. Non enim tam dignus vt sub tectum meum intres, propter quod & me ipsum non sum dignum abstratus vt venirem ad te.] Ad illum etiam, ad quem Petrus nec dum probè callens, dicebat: Exi à me, quia homo peccator sum Domine.] Et tu te dignum reputabis, qui eum intra te ipsum excipias, ad domumque impurissimam tui cordis pertrahas? Moyses arcam fabricavit de lignis imputribilibus, eamque purissimo auro contexit, vt in ea tabulas lapideas, in quibus insculpta erant verba legis, custodiret. Et Salomon septem annis magnificentissimum templum extruxit, vt in eo prædictam arcam huius sacramenti umbram collocaret. Tu autem audebis, in corde peccatis tabido, fordibus impuratum affectionum contecto, & nec dum semihoræ spacio bene disposito, auctorem legis, & arcam thesaurorum Dei, ac templum viuum, in quo Deus corporaliter habitat, nempe corpus Christi, sine reuerentia reponere?

C

D Audi, diuina irreuerenter tractantes quam seuerè à Domino puniantur. Oza, quia minori circumspectione quam debuit, arcæ testamenti vnctionem disposuit, & eam in vnâ partem inclinantem (calceabant enim boues, eam super plaustrum deferentes) temerariè tenere voluit, subita morte punitus est. Iratusque est, inquit Scriptura, indignatione Dominus contra Ozam, & percussit eum super te-

E

3. Reg. 8.
27.

Hug. 2.
de clar.
suo an.
ma. 23.

Iob. 9. 13
Ipsa 6.

Luca 7. 6

Luca 5. 8

2. Reg. 6.
7.

meritate;

De 12.
Tom.

mentitate; qui mortuus est tibi iuxta arcam Dei.] Tibi autem non res arca lignea, & aurea, sed corpus & sanguis Iesu Christi commissa sunt, & divina mysteria commendata; Vide quomodo ea tractas, & ne ex pane, & potu vitæ, minus dignè accepto & administrato, æternam mortem incurras. Nam si reus est mortis; qui Christi imaginem sacrilegè frangit, atque pessundat, quam ratione reus mortis non erit, qui ipsomet Dominum maiestatis proicere in pectus iniquitatibus intaminatum non metuit; Heliodorus etiam gazas templi diripiens, quàm duriter castigatus est: Apparuit namque illi Angelus equo insidens, qui cum magno impetu Heliodoro priores calces elisit: & duo alij, qui circumstantes eum, & ex utraque parte multis plagis flagellantes, monstrarunt nobis quanta sint res Deo dicatæ veneratione tractandæ. Si verò opes temporales, quæ ad vsum templi applicatæ sunt, privilegio gaudent, ne manibus prophanis tangantur, quæ reverentia tangendum est sacramentum illud ineffabile, quo Deus ipse veraciter continetur: In hoc cibo, ut Christus ipse dixit, ut tota Ecclesia verissimè confiteretur, invisibiliter adest idem Dominus Iesus Christus. Huic mensæ, ut inquit Chrysostomus, angeli assistunt, cumque reverentia eam circumvallant. Quid verò turpius ac pœna dignius, quàm si vbi Christus adest, peccator distractus assistat: & vbi angeli tremunt, homuncio omnia præcipitanter & irreverenter agat? Christus hic assistens, Agnus est, sed & Leo est. Vidi enim, inquit Ioannes, Agnum stantem tanquam occisum; & de eodem paulo antè dixerat. Ecce vicit Leo de tribu Iuda. Agnus, ut dignè accedentes pascat: Leo, ut inuerecundè & indignè diuina mysteria præsumptè discerpit. Non apparet sicut in monte Sina, inter ignes & fulgura, & tonitrua, quæ terreat, sed apparet in rubo, & inter spinas accidentium, ut nos voce atque inspiratione sua sicut Moysen ad reverentiam moueat. Rex siue in lecto, siue in itinere, siue in foro, siue in throno semper rex est, & ab eo, qui illum regem agnoscit, vbi cumque sit, debet honorari. Tu autem Christum in sacramento esse & agnoscis, & confiteris. Si igitur eum perspicuè tibi apparentem, reverentissimè honorares, cur occultè venientem, & sub cortina presentem minimè reverentia dignum agnoscis? Anor ergo eius te ad amorem allicit, sed maiestas eius ad timorem & reverentiam impellat, ut his tribus affectibus amoris, timoris, & reverentiæ decoratus, dignè diuina mysteria tractes, & fructum ex tanti sacrificij oblatione, & Sacramenti sumptione percipias.

De gratis agendis post Missam.

CAPVT VIII.

REACTO Missæ sacrificio, vestibulæ que sacris depositis, in locum quietum te recipies, ut tibi Domino pro tam ingenti beneficio gratias agas. Absurdum enim est, post tam eximium donum acceptum, gratitudinis obliuisci, & statim ad negotia externa transire. In mensa Domini carnem Christi manducauimus, & sanguinem bibimus. Et, si post prandium ad salutem corporis quies à negotiis & laboribus necessaria est, ut naturalis calor cibum subigat, & in substantiam nostram conuertat: non minus profectò fuit hoc conuiuio quies à negotiis & distractionibus est necessaria, ut ad nos huius Sacramenti vtilitas transeat, & in vires nostras virtutem suam ro-

biturque diffundat. Sed quis erit tam ingratus, quitalle ac tantum donum sine debita gratiarum actione prætereat? Quis tam frigidus, qui cibo, tam dilectione calido, suscepto non caleat? Certè id signum esset aut spiritualis mortis, aut ad mortem disponentis stupiditatis. Post communionem, inquit Bonauentura, si non sentis aliquam spirituales refectionem, signum est spiritualis infirmitatis, vel mortis: Ignem posuisti in sinu, & non sentis calorem; mel in ore, & non sentis dulcedinem.] Discamus ergo ex aliis, qui modica beneficia gratissimo animo susceperunt, hoc maximum beneficium magni pendere, & pro eo gratias referre. Booz incitauit Ruth, ut spicas à seruis suis relictas colligeret: Audi filia, dixit ei, ne vadas in alterum agrum ad colligendum, nec recedas ab hoc loco, sed iungere puellis meis, & vbi messuerint, sequere: mandauit enim pueris meis, ut nemo molestus sit tibi: sed etiam si sitieris, vade ad fascinulas, & bibe aquas, de quibus & pueri bibunt.] Hoc autem eximium beneficium quomodo tanta Ruth gratiarum actione rependit? Quæ cadens in faciem suam, adorans super terram, dixit ad eum: Vnde mihi hoc, ut inuenirem gratiam ante oculos tuos, & nosse me digneris peregrinam mulierem? Tu autem, non ab homine diuite, sed ab ipso Deo: non ad colligendas spicas, sed ad panem cœlestem manducandum vocaris; non ad bibendam aquam nullius pretij, sed ad potandum pretiosum sanguinem Domini, inuitatus es: quanta igitur humilitate, quanto seruiore, quantis dilectionis affectibus deberes pro hoc beneficio gratias referre?

Esther ex ancilla in sponsam potentissimi Regis euecta, inuitauit eundem Assuerum, à quo fuerat exaltata: qui tanti aestimauit conuiuium, ut calens vino dixerit illi: Quæ est petitio tua, Esther, ut detur tibi: & quid vis fieri? etiam si dimidiam partem regni mei petieris, impetrabis.] Maior sine vlla comparatione hinc causa gratiarum actionis est: nam ibi ancilla, hic Rex inutilem seruum inuitat: ibi alimenta terrena, hic panis cœlestis ministratur: ibi ex conuiuio mors inimici & temporalis salus, hic peccatorum ac vitiorum destructio, & salus spiritualis emergit. Quis sine vllis meritis ad tam magnificentem conuiuium admissus, non iam partem cordis sui, sed totum cor, & quidquid est, & habet, Deo illum inuitanti non offerat, & non obsequia amoris & laudis exhibeat? Quid fecit David cum Miphibosech, ut amorem erga Ionatham eius patrem ostenderet? suam gratiam illi promisit: quæ erant Saül, ei restitui præcepit, & ad cibos mensæ regis ipsum inuitauit illis verbis: Et tu comedes panem in mensa mea semper.] Miphibosech verò auditis his verbis, quomodo se erga Dauidem habuit? Certè animum gratitudinis plenum induit, nam adorans eum, dixit: Quis ego sum seruus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei? Vide quid fecit tibi Dominus, quia fecit tibi magna qui potens est, quia bonam gratiam dedit tibi, diuitiarum omnium reconditorum contulit, carnem suam in cibum, & sanguinem suum in potum prærogauit. Quid ergo tu facies illi: an tantorum beneficiorum in visio Sacramento contentorum in memor eris? an laudis, & gratiarum actionis obliuisceris: an ex hac mensa statim ad sæculares & humanas occupationes exis? Dominus quidem de illis nouem leprosis conquestus est, quos à lepra sanauerat, quia ad reddendas debitas gratias non sunt ex templo reuersi: Nonne, dixit, decem mundati sunt, & nouem vbi sunt? Id autem meritò, quoniam nihil est ingrato anipno damnabilius. Quam ex te querimoniam habebit,

si, non

Bonauentura tract. de preparatione ad Missam, c. 14.

Ruth. 2. 89.

n. 10.

Esth. 7. 3.

1. Reg. 9. 7.

n. 8.

Luca 17.

2. Mach. 3. 25.

Chrysostomus hom. de his qui separantur in Eccl. 1. 1.

Apo. 5. 6.